

KÖTELEZHETNEK-E BÁRKIT IS HIV TESZTRE?

Köteles HIV tesztnek alávetni magát, aki az alábbi csoportok valamelyikébe tartozik:

- bizonyos foglalkozások gyakorlói, AKIKNÉL A FERTŐZŐDÉS, ILLETVE A FERTŐZÉS ÁTADÁSÁNAK A VESZÉLYE FENNÁLL;
- véréadó;
- szerv-, szövet- vagy ivarsejt-adományozók;
- saját anyatejet más számára adományozó nők;
- bizonyos bűncselekmények (nemi bűncselekmények, kábítószerrel visszaélés) gyanúsítottai és vádlottai, AMENNYIBEN A FERTŐZŐDÉS VAGY A FERTŐZÉS ÁTADÁSÁNAK A VESZÉLYE FENNÁLLT;
- akinek a tesztelését a bíróság elrendeli.

Léteznek olyan csoportok is, amelyek tagjai ugyan hozzájárulásuk hiányában nem tesztelhetők, a vizsgálatot azonban kötelező számukra felajánlani. Ezek a következők:

- HIV pozitív személy szexuális partnerei;
- szexuális úton terjedő aktív nemi betegségben szenvedők és szexuális partnereik;
- HIV pozitív anya vér szerinti gyermekei;
- intravénás kábítószer-fogyasztók;
- előzetes letartóztatásban lévő, szabadságvesztés büntetésüket, vagy javítóintézeti nevelésüket töltő személyek;
- akivel kapcsolatosan a HIV fertőzöttség gyanúja felmerül.

MI A TEENDŐ, HA ÚGY ÉRZI, A HIV VIZSGÁLAT SORÁN NEM TARTOTTÁK TISZTELETBEN A JOGAIT?

Ha úgy véli, hogy jogsérelem érte, írásban vagy szóban panaszt tehet az adott egészségügyi intézmény vezetőjénél, illetve fenntartójánál (az esetek döntő többségében a fenntartó a helyi vagy a megyei önkormányzat). A panaszt a címzett köteles kivizsgálni és tíz munkanapon belül írásban megválaszolni. A legtöbb kórházban etikai bizottságnak is kell működnie, amelyhez szintén lehet fordulni. Adatvédelmi probléma esetén az intézmény adatvédelmi felelősét is fel lehet keresni. A panaszok megfogalmazásában és képviselésében a helyi betegjogi képviselő nyújthat segítséget.

Az egészségügyi intézményrendszeren kívül is léteznek jogvédő fórumok, mint például az állampolgári jogok országgyűlési biztosának (ombudsman) és az adatvédelmi biztosnak (adatvédelmi ombudsman) a hivatala.

A kiadvány az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény, az egészségügyi adatok kezeléséről szóló 1997. évi XLVII. törvény, és a szerzett immunhiányos tünetcsoport kialakulását okozó fertőzés terjedésének megelőzése érdekében szükséges intézkedésekről és a szűrővizsgálatok elvégzésének rendjéről szóló 18/2002. (XII. 28.) ESzCsM rendelet szabályait ismerteti.

FOTÓ: VÁCZI KRISTÓF – A KIADVÁNYT TERVEZTE: LÁSZLÓ PÁL DÁVID

A Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) jogvédő civil szervezet jogsegélyszolgálatának munkatársai ingyenes tanácsadást nyújtanak betegjogi kérdésekben. A jogsegélyszolgálat munkanapokon 9 és 16 óra között hívható a 209 00 46-os telefonszámon.

A Társaság a Szabadságjogokért eddig megjelent betegjogi tájékoztató füzetei:

- *Az egészségügyi adatok megismeréséhez és védelméhez fűződő jogokról*
- *A betegek jogairól*
- *A betegek jogai a pszichiátriai kezelés során*
- *A szerv- és szövetátültetés jogi szabályairól*

MIT KELL TUDNI A HIV-TESZTRŐL?

KIADTA A TASZ 2004 JÚNIUSÁBAN

TÁRSASÁG A SZABADSÁGJOGOKÉRT
TASZ

AZ AIDS BETEGSÉGET OKOZÓ VÍRUS, A HIV KIMUTATÁSÁRA KÜLÖNFÉLE TESZTEK LÉTEZNEK, AMELYEK A FERTŐZÉS KÜLÖNBÖZŐ STÁDIUMÁBAN KÉPESEK ÉSZLELNI A VÍRUS JELENLÉTÉT.

A TESZTEK FOLYAMATOS FEJLESZTÉSE ELLENÉRE MÉG MINDIG LÉTEZIK EGY OLYAN TÖBB HETES IDŐSZAK – AZ ÚN. ABLAK-PERIÓDUS –, AMELY ALATT A FERTŐZÉS NEM MUTATHATÓ KI, EZÉRT ÉRDEMES TÁJÉKOZÓDNI, MIELŐTT AZ EMBER ELMEGY EGY HIV TESZTRE.

AZ ANONYM AIDS TANÁCSADÓ SZOLGÁLAT (AATSZ) TELEFONSZÁMÁN – (06-1) 466 92 83 – SZAKSZERŰ FELVILÁGOSÍTÁS KAPHATÓ ARRÓL, HOGY ADOTT ESETBEN SZÜKSÉGES-E EGYÁLTALÁN A HIV TESZTET ELVÉGEZTETNI, ÉS AMENNYIBEN SZÜKSÉGES, AKKOR ARRÓL IS, HOGY MIKOR ÉRDEMES A VIZSGÁLATRA SORT KERÍTENI. BŐVEBB INFORMÁCIÓK A HIV/AIDS-RŐL (FERTŐZŐDÉSI MÓDOK, MEGELŐZÉS STB.) AZ AATSZ HONLAPJÁN TALÁLHATÓK:

www.anonimaids.hu

MILYEN FORMÁBAN KÉRHETŐ HIV TESZT?

HIV tesztet állampolgárságra való tekintet nélkül bárki kérhet, a vizsgálat történhet névvel vagy név nélkül. Név nélküli (anonim) csak akkor lesz a vizsgálat, ha ezt a vizsgálatra jelentkező maga kéri. Ha az illető a kötelezően szűrendő csoportok valamelyikébe tartozik (részletesen lásd később), és az anonim vizsgálat során ez pl. a felvilágosító beszélgetésből az orvos számára kiderül, a vizsgálat csak névvel folytatatható.

MILYEN ADATOKAT KÉRHETNEK A VIZSGÁLAT SORÁN?

AZ ANONIM VIZSGÁLAT során semmilyen személyes adat nem kérhető (pl. születési dátum, vezeték- és keresztnév kezdőbetűi), mint ahogy olyan adat sem, amely alapján az illető vagy környezete beazonosítható.

A vizsgálatnak azonban része, hogy mind a teszt elvégzése előtt, mind az eredmény átvételekor személyes elbeszélgetésre kerüljön sor a vizsgálatra jelentkező és a vizsgálatot végző orvos között. A beszélgetés során szó esik a HIV terjedési formáiról, a veszélyes magatartásokról, a megelőzési módokról és az illető szexuális vagy drogfogyasztási szokásairól.

A vizsgálat lehet NÉVRE SZÓLÓ is, és kérhető saját vagy hivatalos célra. Ez utóbbira idegenrendészeti eljárás miatt lehet szükség (pl. letelepedési engedélyhez), vagy munkavállalás céljából, olyan munka esetén, amely során a fertőződéssel, illetve a fertőzés átadásának veszélye fennáll.

Minden, ami a felvilágosító-tanácsadó beszélgetések során elhangzik, az orvosi titoktartás hatálya alá tartozik, akár anonim, akár névre szóló volt a vizsgálat. A beszélgetést tehát nem

követheti pl. kábítószer-fogyasztás esetén feljelentés, és a vizsgálatra jelentkező szexuális partnerei sem idézhetők be hatóságai HIV tesztre.

Valamennyi szűrőhelyen végeznek statisztikai adatgyűjtést, ám ez azonosításra alkalmatlan módon történik.

MIT KELL TUDNI AZ EREDMÉNY KIADÁSÁRÓL?

ANONIM VIZSGÁLAT esetén egy kódszám kerül a vérmintára, mely áll a vizsgálatot végző intézmény működési engedélyszámából, a vérvétel dátumából, és a vérvétel aznapi sorszámából. A mintát e kód kíséretében továbbítják a laboratóriumba, és az érintett is ez a számsor (azonosító szám), illetve a kapott azonosító jel alapján jut majd hozzá a teszteredményéhez.

NÉVVEL VÉGZETT VIZSGÁLAT esetén a vérvételt végző orvos az érintett nevét, lakcímét és TAJ számát úgy rögzíti és kezeli, hogy ahhoz illetéktelen személy ne férhessen hozzá. A laboratóriumba küldött vérmintán csak a vizsgált személy TAJ száma szerepelhet. Az eredmény átvételéhez a személyazonosság igazolása szükséges. Amennyiben az érintett az eredmény megküldését kéri, a postázás során úgy kell eljárni, hogy harmadik személy számára ne derülhessen ki, mit tartalmaz a boríték, és azt csak az illetékes vehesse át.

HOL VÉGEZTETHETŐ HIV TESZT?

Területi hovatartozástól függetlenül kérhető HIV teszt az Országos Epidemiológiai Központban (OEK), az ÁNTSZ megyei, illetve fővárosi intézeteiben, az Országos Bőr- és Nemikórtani Intézetben (OBNI) és a bőr- és nemibeteg-gondozó intézetekben.

AZ ANONIM HIV TESZTHEZ való jog törvényen alapuló jog. A teszt valamennyi állami és nem állami szűrőhelyen kérhető, így az ÁNTSZ megyei, illetve fővárosi intézeteiben, a területi bőr- és nemibeteg-gondozó intézetekben, valamint egyes kórházakban (pl. a Fővárosi Szent László Kórház Ambulanciáján) és a megfelelő működési engedéllyel rendelkező egyéb egészségügyi szolgáltatóknál.

Állami hálózaton kívüli szűrő- és tanácsadó hely:

ANONYM AIDS TANÁCSADÓ SZOLGÁLAT (AATSZ)

Ingyenes

Budapest XI. ker.

Karolina út 35/b.

(06 1) 466 92 83

segitseg@anonimaids.hu

www.anonimaids.hu

KELL-E FIZETNI A VIZSGÁLATÉRT?

A HIVATALOS CÉLBŐL végzett tesztről szóló igazolás térítés fejében szerezhető be. A térítési díjról jogszabály rendelkezik. (2004-ben ez 4000 Ft.)

A NÉVVEL VÉGZETT, SAJÁT CÉLRA kért HIV teszt magyar állampolgár, illetve vele egy tekintet alá eső külföldi esetében (TAJ kártya alapján) ingyenes.

AZ ANONIM HIV vizsgálat minden esetben ingyenes.